

Levél a szerkesztőséghez

MIT TETT KOSSUTH ZSUZSANNA?

A magyar történelem egyik legkiválóbb hősnőjét, *Kossuth Zsuzsannát* (1817—1854) a bátyja, a magyar szabadság fő hőse, *Kossuth Lajos*, az 1848—1849-es magyar szabadságharc sebesültjei ellátásának a jobb megszervezésére kérte fel, és hivatalosan 1849. ápr. 16-án országos főápolónővé, az ország hadikórházainak teljhatalmú ellenőrévé nevezte ki. E hazafias, emberbaráti működése miatt a szabadságharc leverői bebörtönözték, majd az országból száműzték. Ezután rövidesen meghalt. Ragyogó történelmi alakját „befedte a feledés pora”.

Elfelejték az emberek itthon is, külföldön is azt, hogy magyar asszony, *Kossuth Zsuzsanna* volt a világon az első, aki harctéri sebesültek ellátására női munkaerőt alkalmazott. Az ő felszólítására legelőször a magyar hadseregben működtek ápolónők.

A ma élő emberek közül kevés tudja, hogy mit tett *Kossuth Zsuzsanna*, sőt legtöbbje azt sem tudja, hogy egyáltalán létezett. Itthon és külföldön sokan úgy tudják, hogy egy angol nő, *Florence Nightingale*, aki öt évvel *Kossuth Zsuzsanna* működése után, hozzá hasonlóan, az angol hadsereg sebesültjeinek az ellátását szervezte meg a krími háborúban, volt az első nő, aki ilyen harctéri sebesültellátás-szervezést végzett, és ő lett volna az első, aki ebben a munkában nőket alkalmazott.

Kossuth Zsuzsannáról nem tudott a svájci *Dubs* orvosezredes sem, amikor a svájci hadsereg harctéri egészségügyi szolgálatáról szóló tankönyvében azt írta (1939), hogy háborúban orosz részről *N. I. Pirogov* szervezte meg elsőként a női betegápolást, 1854-ben, az angoloknál pedig *F. Nightingale*, aki 1854 novemberében 37 ápolónővel ment a krími háború sebesült angol harcosainak ápolására, leírhatatlan nyomorúságának az enyhítésére.

Eckersly, angol nyelvtankönyvíró sem tudhatott *Kossuth Zsuzsanna* hősi tetteiről, amikor azt írta (1963) a világszerte ismert *Florence Nightingale*-ről, hogy: „... nő még nem szervezett ilyen munkát.”

Ezek az állítások tévesek. Ezekkel szemben a történelmi igazság kiderül a hazai hadtörténelmi dokumentumokból (kinevezés, *Kossuth Zsuzsanna* szolgálati jelentései stb.), és egy olyan könyvből, amelyet „ismeretlen” szerzője, idegen földön (USA), angol nyelven, idegen sajtóban jelentetett meg 1856-ban. E könyvben (*Memorial of Madame Kossuth-Meszlenyi*; 1856. Boston), a magát megnevezni nem akaró szerző azt írta özvegy *Meszlenyi Rudolfné* született *Kossuth Zsuzsannáról*, hogy: „Sokan emlékeznek majd azokra a beszámolókra, amelyek ebbe az országba (Amerikai Egyesült Államok) érkeztek 1849-ben, *Kossuth* legfiatalabb hugáról, akiről azt mondták, hogy úgy mint bátyjának, nevezetes beszélőtehetsége és tettereje volt, megszervezte *Magyarország asszonyait egy nagy kórházi endszerbe*, hogy eleget tegyen azoknak a követelményeknek, amelyeket a harcterek támasztottak, ahol apáik, fivéreik, férjeik és fiaik a vérüket áldozták a szabadságért... ez az erélyes és tehetséges asszony, aki hetvenkét kórházat hozott létre, rendezett és felügyelt...”

A felsorolt adatok bizonyítják, hogy *Kossuth Zsuzsanna személyében, magyar nő volt a világon az első, aki harctéri sebesültek ellátását országosan szervezte, hadikórházakat hozott létre, azok működésére felügyelt, és elsőként állított szervezetten nőket háborús betegápolásba.*

Ez az ismerettség igyekszik hozzájárulni a történelmi igazságnak a megvédéséhez *Kossuth Zsuzsanna, a magyar történelem, és végeredményben a világtörténelem szempontjából is.*

Dr. Várady Károly

CSECSEMŐK ÉS ANYATEJ

ÖAF. Öst. Ap. Ztg 28, (19), 394 (1974).

Számos gyermekorvos tanácsát — hogy a csecsemő táplálása mentől hosszabb időn át történjék anyatejjel — most egy angliai intézet, a Welsh National School of Medicine kiterjedt kísérletei teljes mértékben helybenhagyták. Két nyomós ok szól a szoptatás korai abbahagyása ellen. A tehéntej lényegesen több oldható fehérjét tartalmaz, mint az anyatej. Ugyanez áll a legtöbb mesterséges csecsemőtápszerrre. 60, palackos tejjel táplált csecsemőnél olyan magas fehérjeszintet észleltek a vérben, amely már súrolta a megengedhető határt. A vér állandó magas fehérjeszintje azonban veszélyezteti a gyermek veséit. Különös veszélyt jelenthet a magas fehérjeszint bélhurutos csecsemőkre nézve, amikor a nagyfokú vízvesztés folytán a vér fehérjeszintje könnyen túllépheti a kritikus értéket. Tartós vese- és agykárosodás járhat ezzel.

Egy másik ok, amely a lehető hosszú ideig tartó szoptatás mellett szól az, hogy mesterséges táplálásnál gyakran találkozunk a csecsemők elhízásával. Már pedig egy csecsemőkorban kialakult kövérség élete végéig elkísérheti az embert és számos későbbi panasz forrása lehet.

Harmadik ok, melyet az angol tudósok nem vettek ugyan figyelembe, de amelyre a pszichológusok nem szűnnek meg felhívni a figyelmet, a csecsemő és anya közötti orális kapcsolat kielégítése. A meleget és táplálékot nyújtó anyai emlő olyan védettségi, biztonsági érzést nyújt a gyermeknek, amit semmiféle palackos tápszer és a legjobb ápolás sem képes pótolni. Ennek, t. i. az anyatejjel történő mentől tartósabb táplálásnak a gyermek lélektani fejlődésére is nagy hatása van. Ezért ajánlatos még abban az esetben is, ha az anyatej bármely okból idő előtt elapad, a csecsemőt legalább 3—5 hónapos koráig az anyai mellre tenni. Legjobb időpont erre az étkeztetést megelőző időszak (101).

R. B.